

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 23 sierpnia 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w Ł., Inspektorat w Ł., na podstawie art. 83 ust. 1 w zw. z art. 68 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, w zw.

z art. 83 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny w zw. z art. 300 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 roku Kodeks pracy stwierdził, że J. T. nie podlega, od dnia 15 maja 2017 roku, ubezpieczeniom społecznym, tj. ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu oraz wypadkowemu jako pracownik, u płatnika składek Z. Ś..

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że umowa o pracę zawarta pomiędzy J. T., a płatnikiem Z. Ś. nosi znamiona czynności pozornej. J. T. nie otrzymał bowiem szczegółowego zakresu obowiązków na piśmie, na tożsamym stanowisku płatnik składek nie zatrudniał innych pracowników oraz brak jest świadków potwierdzających zatrudnienie wnioskodawcy. Wskazano również, że nie przedłożono dowodów potwierdzających realną konieczność zatrudnienia pracownika, wynikającą z propozycji większej ilości zleceń, jak również pracodawca zaproponował wnioskodawcy umowę na czas określony bez zatrudnienia na okres próbny. Natomiast

z analizy dokumentów zewidencjonowanych w Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS wynika, iż poza wnioskodawcą oraz płatnikiem składek do ubezpieczeń społecznych nie został zgłoszony żaden inny pracownik. Organ rentowy podkreślił, że wyjaśnienia płatnika składek budzą uzasadnione wątpliwości, a w konsekwencji są niewiarygodne. Dodatkowo, umowa o pracę miała zostać zawarta w dniu 15 maja 2017 roku, natomiast już od dnia 19 maja 2017 roku J. T. był niezdolny do pracy. Istotnym jest również fakt, że bezpośrednio przed zgłoszeniem wnioskodawcy do ubezpieczeń społecznych przez płatnika składek, nie posiadał on żadnego tytułu do ubezpieczeń społecznych, z którego nabywa się prawo do świadczeń w postaci zasiłku chorobowego.

(decyzja – k. 3 – 7 akta ZUS)

Odwołanie od powyższej decyzji złożył w dniu 20 września 2017 roku J. T. zaskarżając przedmiotową decyzję.

(odwołanie – k. 2)

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 19 października 2017 roku organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując argumentację tożsamą jak w zaskarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołanie – k. 4 – 6)

Na rozprawie w dniu 6 czerwca 2018 roku płatnik składek przyłączył się do stanowiska wnioskodawcy.

(stanowisko strony – e – protokół rozprawy z dnia 6 czerwca 2018 roku – 00:02:21 – 00:04:44 – k. 224, płyta CD)

Na rozprawie z dnia 17 grudnia 2018 roku pełnomocnik z urzędu wnioskodawcy poparł odwołanie oraz wniósł o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu oświadczając, że koszty te nie zostały pokryte w całości ani w części.

Pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych od płatnika składek, oświadczając, że nie wnosi o przyznanie tych kosztów od wnioskodawcy. Wniósł o przyznanie kosztów zastępstwa procesowego przy uwzględnieniu wartości przedmiotu sporu wynoszącej 9.488,64 zł.

(stanowisko stron – e – protokół rozprawy z dnia 17 grudnia 2018 roku – 00:03:29 – 00:07:14 – k. 309, płyta CD)

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny

J. T. urodził się w dniu (...). Wnioskodawca posiada wykształcenie gimnazjalne.

W okresie od 15 maja 2008 roku do 16 sierpnia 2010 roku J. T. był zatrudniony w (...) R. S., w niepełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku pracownika gospodarczego.

Wnioskodawca w okresie od 24 marca 2011 roku do 8 kwietnia 2011 roku był zatrudniony w F. R. (...) M. M., w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowisku blacharza – dekarza.

(kwestionariusz osobowy – k. 15 akta ZUS, świadectwa pracy – k. 18, 51 – 54 akta ZUS, k. 35 akta osobowe)

W dniu 15 maja 2017 roku J. T. zawarł umowę o pracę z (...) Z. Ś., na czas określony, tj. od 15 maja 2017 roku do 14 maja 2018 roku,

w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pracownika fizycznego, z wynagrodzeniem zasadniczym wynoszącym 2.000,00 zł brutto miesięcznie. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano ul. 3 maja 18/8 w K.. Przyczyną nawiązania stosunku pracy miała być zwiększona ilość zleceń.

(bezsporne a nadto – umowa o pracę – k. 6 akta ZUS, k. 35 akta osobowe)

J. T. uzyskał orzeczenie lekarskie, w ramach wstępnego badania lekarskiego, do wykonywania pracy na stanowisku pracownika fizycznego. Orzeczenie datowane jest na dzień 15 maja 2017 roku.

(orzeczenie lekarskie – k. 17 akta ZUS, k. 35 akta osobowe)

Płatnik składek sporządził dla pracownika dokumentację pracowniczą, tj. listy obecności oraz listy płac.

(lista obecności oraz listy płac – k. 19 – 22 akta ZUS, k. 35 akta osobowe)

Od 19 maja 2017 roku J. T. stał się niezdolny do pracy. W dniu 19 maja 2017 roku wnioskodawca został przywieziony własnym transportem z powodu upadku

z rusztowania z wysokości około 4,5 m. U wnioskodawcy stwierdzono złamanie łuski kości czołowej lewej, złamanie łuku kości skroniowej lewej, krwiaka nadtwardówkowego, złamanie obojczyka prawego, wieloodłamowe przekrętarszowe złamanie kości udowej prawej, złamanie wyrostka poprzecznego kręgu L2 oraz uraz skrętny stawu skokowego prawego.

(dokumentacja medyczna – k. 46 – 59, 69 – 73, 75 – 90, 92 – 108)

Przed zawarciem umowy z płatnikiem składek, J. T. nie posiadał tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym. Od 8 maja 2017 roku do 15 maja 2017 roku był zarejestrowany jako osoba bezrobotna nieposiadająca zasiłku.

(dane o zgłoszeniach ubezpieczonego – k. 14 akta ZUS)

Płatnik składek zgłosił wnioskodawcę do ubezpieczeń społecznych w dniu 26 maja 2017 roku.

(informacja z ZUS – k. 61 akta ZUS)

W dniu 5 października 2017 roku płatnik składek wyrejestrował wnioskodawcę z ubezpieczeń społecznych od dnia 15 maja 2017 roku.

(korespondencja email – k. 265, informacja z ZUS – k. 303)

Z. Ś. od 1 grudnia 2008 roku prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...). W ramach prowadzonej działalności zajmuje się realizacją projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków, tj. montaż pokryć dachowych, remonty, wznoszenie budynków. Głównie miejsce wykonywania działalności gospodarczej to ul. 3 maja 18/8 w K..

(informacja z (...) k. 34)

W 2017 roku Z. Ś. w okresie od stycznia do kwietnia oraz od czerwca do sierpnia nie zatrudniał pracowników.

Nikt nie został zatrudniony w ramach zastępstwa w okresie niezdolności do pracy wnioskodawcy.

Natomiast od września 2017 roku płatnik zatrudniał dwóch pracowników, tj. M. J. i Ł. K. (1), na stanowisku pracownika budowlanego w wymiarze 1/4 etatu z wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości 500,00 zł brutto. Umowy zostały zawarte na czas określony, tj. od 25 września do 31 grudnia 2017 roku.

(oświadczenie płatnika składek – k. 22)

Z. Ś. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w 2016 roku uzyskał dochód w wysokości 49.777,70 zł. Natomiast w okresie od stycznia do października 2017 roku uzyskał dochód w wysokości 126.103,83 zł.

(księga przychodów i rozchodów – k. 23 – 24 akta ZUS, deklaracje podatkowe – k. 25 – 48 akta ZUS, księga przychodów i rozchodów – k. 23)

Przed datą zawarcia umowy o pracę wnioskodawca przebywał zagranicą, gdzie pracował. Do Polski wrócił w kwietniu 2017 roku. W okresie od dnia 5 kwietnia 2017 roku do dnia 6 kwietnia 2017 roku przebywał w (...) Centrum (...).

(dokumentacja medyczna – k. 93 – 106)

W dniu 10 maja 2017 roku J. T. konsultował się z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej, ponieważ 4 dni wcześniej spadł z drabiny, miał drgawki i stracił przytomność, było to pierwszy raz w życiu po około 2 tygodniowym ciągu alkoholowym. Rozpoznano padaczkę i wystawiono skierowanie do poradni neurologicznej. Kolejna konsultacja miała miejsce w dniu 16 maja 2017 roku, w godzinach od 12:27 do 12:37, podczas której wnioskodawca skarżył się na biegunki mające miejsce od dnia 15 maja 2017 roku.

(dokumentacja medyczna – k. 70 odwrot – 71)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dowodów w postaci dokumentów, tj. sporządzonej dokumentacji kadrowej i dokumentacji medycznej J. T. zgromadzonej w aktach sprawy i w aktach organu rentowego.

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawcy oraz płatnika składek, w których wskazywali na realność zawartej pomiędzy stronami umowy o pracę oraz faktycznego świadczenia pracy przez J. T. w ramach tej umowy. W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego w postępowaniu materiału dowodowego, brak jest podstaw do przyjęcia, iż stosunek pracy na podstawie zawartej umowy faktycznie był realizowany. Przeciwno prawdziwości zeznań strony przemawiają, zdaniem Sądu, ustalone okoliczności faktyczne. Brak jest natomiast wiarygodnych źródeł co do rzeczywistego świadczenia pracy przez wnioskodawcę.

Przede wszystkim na uwagę zasługuje okoliczność, iż wnioskodawca miał rzekomo wykonywać pracę na budowach w K. oraz Tuszynie, jednakże w toku sprawy nie przedstawiono, na czym konkretnie miały polegać powierzone wnioskodawcy zadania. Tym bardziej, że nie miał on określonego pisemnego zakresu obowiązków na stanowisku pracy. Stwierdzono jedynie, że były to prace ogólnobudowlane. Ponadto, wnioskodawca wskazywał na poszczególne czynności i prace jakie wykonał, jednak zeznania te nie zostały potwierdzone w toku postępowania przez żadnych świadków. Znamiennym jest fakt, że wnioskodawca nie potrafił konkretnie określić, od kiedy rozpoczął pracę, jak również wskazać na okoliczności nawiązania stosunku pracy. Zarówno wnioskodawca jak i płatnik składek podkreślali, że pracodawca uzyskał informację o możliwości zatrudnienia J. T. z polecenia ich wspólnego znajomego, którego nazwiska płatnik składek nie był w stanie wskazać. Ponadto, podczas wykonywania prac w Tuszynie obecny na placu budowy miał być kilkakrotnie inwestor, lecz płatnik składek oraz wnioskodawca nie potrafili wskazać jego nazwiska.

Zeznania wnioskodawcy oraz płatnika składek przeczą również ustaleniom faktycznym w sprawie poczynionym na podstawie dowodów z przedłożonej do akt sprawy dokumentacji. Wnioskodawca zeznał, że wrócił do Polski z zagranicy kilka dni po świętach wielkanocnych, tj. w drugiej połowie kwietnia, podczas gdy w dniu 5 kwietnia 2017 roku został on przyjęty na Szpitalny Oddział Ratunkowy w (...) Centrum (...). Ponadto, wnioskodawca wskazał, że podjął pracę na początku maja, podczas gdy umowa o pracę została zawarta dopiero w dniu 15 maja 2017 roku. Dodatkowo 10 maja 2017 roku był on na konsultacji u lekarza podstawowej opieki zdrowotnej, ponieważ 4 dni wcześniej spadł z drabiny i miał drgawki, lecz wnioskodawca zeznał, że przed wypadkiem z dnia 19 maja 2017 roku nie doznał innego wypadku, w którym doszłoby do obrażeń. Kolejna konsultacja miała miejsce w dniu 16 maja 2017 roku, podczas której wnioskodawca skarżył się na biegunki mające miejsce od dnia 15 maja 2017 roku. Tym samym uzasadnione wątpliwości budzi okoliczność, że J. T. mając od dnia 15 maja 2017 roku problemy zdrowotne i w tym celu udając się do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w dniu 16 maja 2017 roku – nie wskazał takich dolegliwości, będąc u lekarza medycyny pracy w dniu

15 maja 2017 roku. Ponadto, wnioskodawca twierdzi, że w dniu 15 maja 2017 roku, po zawarciu umowy o pracę, podjął już zatrudnienie. Sama wizyta lekarska w dniu 16 maja 2017 roku odbyła się w południe, a zatem w deklarowanych godzinach pracy, gdyż wnioskodawca zeznawał, że pracował od godziny 7:30 do 16:00. Należy również wskazać, że J. T. w swych zeznaniach podkreślił, iż rozpoczął pracę w czwartek bądź piątek, podczas gdy dzień 15 maja 2017 roku był poniedziałkiem.

Zeznania wnioskodawcy oraz płatnika składek są niespójne i nielogiczne nie tylko w zakresie okoliczności dotyczących nawiązania stosunku pracy oraz jej wykonywania, ale również w zakresie wypadku z dnia 19 maja 2017 roku, w wyniku którego J. T. doznał wielu obrażeń i stał się niezdolny do pracy. Uzasadnione wątpliwości budzi okoliczność, że to płatnik składek Z. Ś. zawiózł wnioskodawcę do szpitala, ponieważ poprosił go o to kolega J. T., w sytuacji, gdy wpadek miał miejsce rzekomo w domu wnioskodawcy, po godzinach pracy u płatnika. Ponadto, w toku procesu zeznania świadków oraz płatnika były sprzeczne, co do okoliczności w zakresie samego miejsca wypadku oraz czy miał on miejsce w pracy czy poza nią. Należy zwrócić także uwagę, że także w trakcie wizyty lekarskiej w dniu 10 maja 2017 roku wnioskodawca zgłosił, iż 4 dni wcześniej spadł z drabiny, miał drgawki i stracił przytomność, że było to pierwszy raz w życiu po około 2 tygodniowym ciągu alkoholowym. Rozpoznano wówczas padaczkę i wystawiono skierowanie do poradni neurologicznej. W tej sytuacji pojawiają się kolejne wątpliwości co do faktycznego podjęcia przez skarżącego pracy u płatnika na stanowisku robotnika kilka dni później.

Mając na uwadze wszystkie powyższe okoliczności brak jest podstaw do przyznania wiary zeznaniom wnioskodawcy oraz płatnika składek, ponieważ są one niespójne, w wielu aspektach wzajemnie sobie zaprzeczają jak również przeczą ustaleniom faktycznym poczynionym na podstawie innych źródeł dowodowych.

Sąd Okręgowy odmówił wiary zeznaniom świadków A. M. oraz E. T. z uwagi na ich niespójność i sprzeczność z pozostałym materiałem dowodowym. W swych zeznaniach świadkowie wskazywali na fakt zatrudnienia u płatnika, ale swoją wiedzę czerpali wyłącznie z przekazu samego wnioskodawcy. Nie mieli natomiast wiedzy gdzie świadczył pracę, czym się zajmował, w jakich godzinach wykonywał obowiązki. Dodatkowo, zeznania świadka E. T. są sprzeczne z ustalonym w sprawie stanem faktycznym. E. T. zeznała, że J. T. wrócił do Polski po dniu 15 kwietnia - co z uwagi na pobyt na Szpitalnym Oddziale Ratunkowym (...) Centrum (...) w dniu 5 i 6 kwietnia 2017 roku jest niewiarygodne.

Sąd Okręgowy pominął także dowód z zeznań świadka Ł. K. (2) ze względu na brak możliwości przeprowadzenia tego dowodu. Świadek nie stawiał się na wezwania Sądu oraz nie było możliwości doprowadzenia go na rozprawę, ponieważ nie zastano go w domu. Z tego też względu Sąd zastrzegł przeprowadzenie tego dowodu w trybie art.242 kpc do dnia 17 grudnia 2018 roku i z uwagi na kolejne niestawiennictwo świadka na rozprawie, pominął ten dowód.

Należy również podkreślić, że samo utworzenie przez pracodawcę dokumentacji pracowniczej, tj. listy obecności, listy płac oraz orzeczenie lekarskie nie świadczą jeszcze

o realności zawartej umowy lecz o wypełnieniu formalnego obowiązku prowadzenia pełnych akt osobowych. Tym bardziej, że przedłożona do akt sprawy zawarta między stronami umowa o pracę nie ma daty pewnej jej zawarcia, a strony nie wykazały, aby przedmiotowa umowa faktycznie była realizowana.

Odnosząc się do kwestii niezdolności do pracy wnioskodawcy istotnych jest kilka kwestii ustalonych w stanie faktycznym sprawy. Niezdolność do pracy wnioskodawcy powstała zaledwie 4 dni po tym jak miał on podjąć pracę. Stosunek pracy miał zostać nawiązany od dnia 15 maja 2017 roku, natomiast już w dniu 19 maja 2017 roku J. T. stał się niezdolny do pracy. Wobec faktu, iż został on zgłoszony do ubezpieczeń społecznych, jako pracownik, kilka dni po dniu powstania tej niezdolności, tj. w dniu 26 maja 2017 roku, trudno nie dostrzec, że zawarcie przedmiotowej umowy o pracę nakierowane było na uzyskanie świadczeń oraz ochrony przewidzianej w przepisach o ubezpieczeniach społecznych. Tym bardziej, że przed rzekomym nawiązaniem stosunku pracy J. T. nie posiadał żadnego tytułu do ubezpieczeń społecznych.

Z uwagi na powyższe, w ocenie Sądu przytoczone okoliczności przemawiają za uznaniem, iż dla J. T. został stworzony sztuczny etat, którego celem było jedynie zagwarantowanie świadczeń z ubezpieczenia społecznego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje

Odwołanie wnioskodawcy w świetle zebranego materiału oraz przedstawionej powyżej oceny dowodów, nie zasługuje na uwzględnienie i jako takie podlega oddaleniu.

Zgodnie z art. 6 ust 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r., poz. 1778) obowiązkowym ubezpieczeniem emerytalnym, rentowym, chorobowym i wypadkowym podlegają osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Na mocy art. 11 ust. 1 wyżej wymienionej ustawy osoby te podlegają także obowiązkowemu ubezpieczeniu chorobowemu, a na mocy art. 12 ust. 1 ubezpieczeniu wypadkowemu.

Art. 13 pkt 1 powołanej ustawy przewiduje, że obowiązkowo ubezpieczeniem emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu pracownicy podlegają od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Z kolei art. 8 ust. 1 nakazuje za pracownika uważać osobę pozostającą w stosunku pracy.

W świetle powyższego przepisu podstawową przesłanką objęcia zakresem ubezpieczenia społecznego jest posiadanie statusu pracownika. Poza sporem pozostaje, iż pracownikiem zostaje się przez nawiązanie stosunku pracy.

Art. 22 § 1 k. p. stanowi, iż przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca

do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Z powołanego powyżej unormowania wywodzi się zespół cech stosunku pracy, różniących go od innych stosunków prawnych, na podstawie których może być świadczona praca, w szczególności od niektórych stosunków zobowiązaniowych prawa cywilnego. Do cech tych zalicza się między innymi osobiste świadczenie pracy przez pracownika, zobowiązanie się pracownika do wykonywania pracy,

a nie do wykonania pracy, co oznacza, że stosunek pracy ma charakter ciągły. Kolejna cecha tego stosunku to zawłaszczanie wyniku pracy przez pracodawcę i wykonywanie pracy

w warunkach podporządkowania, to jest pod kierownictwem pracodawcy. Przy tym pracownik nie odpowiada za wynik pracy, ale za samo staranne świadczenie pracy.

W przedmiotowej sprawie strony sporządziły pisemną umowę o pracę. Umowa ta wskazywała jako termin rozpoczęcia pracy dzień 15 maja 2017 roku. Z tego tytułu J. T. został zgłoszony do ubezpieczeń. W tym miejscu wskazać należy, iż samo zawarcie umowy o pracę i zgłoszenie do ubezpieczeń nie daje podstawy do podlegania ubezpieczeniom bowiem, jak wynika z brzmienia przytoczonych przepisów, jedynie rzeczywiste pozostawanie w stosunku pracy, daje podstawę do podlegania ubezpieczeniom. Pogląd ten nie budzi żadnych wątpliwości i znajduje potwierdzenie w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 26 lutego 2013 roku (sygn. akt I UK 472/12) zgłoszenie do ubezpieczenia społecznego z tytułu sporządzenia umowy o pracę bez nawiązania stosunku pracy wiążące się z wykonywaniem obowiązków pracowniczych nie ma podstawy faktycznej.

Ponadto, jak wskazuje się w orzecznictwie, przystąpienie do ubezpieczenia i opłacanie składki przez podmiot, który nie świadczy pracy, nie stanowi przesłanki objęcia ubezpieczeniem społecznym. Skutku takiego nie wywołuje zawarcie umowy o pracę, której strony stwarzają pozór realizacji przez ubezpieczonego czynności odpowiadających treści art. 22 k. p., czyli wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, za wynagrodzeniem, odpowiadającym ilości i jakości świadczonej pracy (art. 78 k. p.). Tym samym, bycie podmiotem ubezpieczenia związane jest wyłącznie z realizacją podstawowego dla stosunków tego ubezpieczenia warunku wykonywania pracy w ramach stosunku pracy. W świetle tego istotne jest, czy pracownik zawierający umowę o pracę w rzeczywistości pracę taką wykonywał (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2011 r., sygn. akt II UK 69/11 LEX nr 1108830).

Sąd Najwyższy w wyroku z 12 lipca 2012 roku (sygn. akt II UK 14/12 LEX nr (...)) podkreślił, że jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy,

a pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli gdy strony z góry zakładają, że nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy, to taką umowę należy potraktować jako zawartą dla pozorów i przez to nie mogącą stanowić tytułu do objęcia pracowniczym ubezpieczeniem społecznym. W uzasadnieniu Sąd Najwyższy wskazał,

że art. 83 § 1 k. c. określa czynność prawną pozorną jako oświadczenie woli złożone drugiej stronie, które musi być złożone tylko dla pozorów, a jego adresat musi mieć tego świadomość (zgadzać się na dokonanie czynności prawnej dla pozorów), przy czym przesłanki te muszą wystąpić łącznie. Złożenie oświadczenia woli dla pozorów oznacza, że osoba oświadczająca wolę w każdym wypadku nie chce, aby powstały skutki prawne, jakie zwykle prawo łączy ze składanym przez nią oświadczeniem. Brak zamiaru wywołania skutków prawnych oznacza, że osoba składająca oświadczenie woli albo nie chce w ogóle wywołać żadnych skutków prawnych, albo też chce wywołać inne, niż wynikałyby ze złożonego przez nią oświadczenia woli. Stąd też podstawowe znaczenie w sprawie miało ustalenie, czy istotnie strony łączyły stosunek pracy w rozumieniu art. 22 k. p., bowiem to jedynie daje prawo do objęcia ubezpieczeniem społecznym z tego tytułu.

W ocenie Sądu Okręgowego sporządzona w dniu 15 maja 2017 roku umowa o pracę nosi cechy umowy pozornej, nawiązanej jedynie w celu uzyskania świadczeń przysługujących pracownikowi z tytułu ubezpieczenia społecznego. Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe nie daje bowiem podstaw do przyjęcia, iż J. T. faktycznie świadczył pracę na rzecz Z. Ś. w ramach pracowniczego stosunku pracy.

W tym miejscu zaznaczyć należy, że w związku z zakwestionowaniem przez organ rentowy wykonywania jakichkolwiek czynności na rzecz Z. Ś., to na odwołującym w myśl art. 253 zd. 2 k. p. c., spoczywał ciężar wykazania, że świadczył on pracę. Wnioskodawca w ramach stosunku pracy wykonywać miał szereg czynności istotnych dla prowadzonej przez pracodawcę działalności gospodarczej. Jednakże w toku niniejszego postępowania wnioskodawca oraz płatnik składek nie przedstawili jakichkolwiek dowodów uprawdopodobniających świadczenie pracy w ramach przedmiotowej umowy. Nie wykazano zarówno zaistnienia potrzeby gospodarczej po stronie pracodawcy w zatrudnianiu pracownika jak również rzeczywistej wypłaty wynagrodzenia. Żaden ze świadków nie potwierdził również wykonywania obowiązków pracowniczych i świadczenia pracy przez J. T. na rzecz płatnika składek.

Zdaniem Sądu, w świetle poczynionych ustaleń faktycznych, nie ulega wątpliwości, że umowa sporządzona przez strony miała charakter fikcyjny. Postępowanie dowodowe wykazało, iż J. T. zainteresowany objęciem go ubezpieczeniem społecznym, pracy faktycznie nie podjął i jej nie świadczył. Sąd uznał bowiem, że okoliczności zawarcia umowy o pracę podane przez wnioskodawcę oraz płatnika składek są niewiarygodne. Świadczy o tym wiele okoliczności, tj. brak zatrudnienia pracownika na zastępstwo, utworzenie nowego stanowiska pracy na potrzeby zatrudnienia, brak dowodów na faktyczne wykonywanie pracy, brak potwierdzenia rzeczywistej wypłaty wynagrodzenia. Ponadto, zeznania wnioskodawcy oraz płatnika składek w wielu aspektach były sprzeczne z treścią przedłożonych w sprawie dokumentów, co przemawiało za odmową uznania ich wiarygodności. Dodatkowo, zeznania złożone w sprawie przez świadków nie mogą zostać uznane za prawdziwe skoro również stoją w opozycji do ustalonego w sprawie stanu faktycznego. Znamienne jest, że samo zgłoszenie do ubezpieczeń społecznych przez płatnika nastąpiło z opóźnieniem, po wypadku, bo w dniu 26 maja 2017 roku. Ponadto, płatnik składek ostatecznie w dniu 5 października 2017 roku sam wyrejestrował wnioskodawcę z ubezpieczeń społecznych od dnia 15 maja 2017 roku. Również w okresie niezdolności do pracy J. T. płatnik składek nie zatrudnił żadnego pracownika na jego miejsce w ramach zastępstwa. Tym samym wątpliwa jest okoliczność nawiązania stosunku pracy, jaką miała być zwiększona ilość zleceń – tym bardziej, że na ta okoliczność nie przedstawiono żadnych wniosków dowodowych. Wskazuje to także na brak potrzeby gospodarczej po stronie pracodawcy w zatrudnieniu pracownika w spornym okresie. Dodatkowo, w toku procesu przedłożono dokumentację pracowniczą ograniczającą się jedynie do umowy o pracę, listy obecności, listy płac oraz orzeczenia lekarskiego. Powyższe nie świadczy jednak jeszcze o faktycznym realizowaniu stosunku pracy w ramach zawartej umowy. Przesłuchani w sprawie świadkowie nie potwierdzili rzeczywistego wykonywania pracy przez J. T., gdyż nie byli obecni przy świadczeniu pracy, a nawet nie wiedzieli w jakim okresie i w jakich godzinach pracował wnioskodawca oraz jakie było miejsce wykonywania pracy. Brak jest również dowodów na wypłatę wynagrodzenia za pracę wnioskodawcy. Wnioskodawca oraz płatnik składek nie wskazali, aby wynagrodzenie było płatne w gotówce, natomiast nie przedłożono także dowodu potwierdzającego wykonanie przelewu wynagrodzenia na rachunek bankowy. Natomiast J. T. przed nawiązaniem stosunku pracy był zarejestrowany jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku. Wobec braku jakiegokolwiek tytułu do świadczeń z ubezpieczeń społecznych dla J. T. z tytułu niezdolności do pracy nawiązanie stosunku pracy nakierowane było na uzyskanie świadczeń z systemu ubezpieczeń społecznych.

Podkreślić także należy, że w dniu 16 maja 2017 roku, czyli po nawiązaniu stosunku pracy, J. T. w godzinach rzekomej pracy odbył wizytę lekarską. Wnioskodawca, ani płatnik nie wskazywali zeznając, że w ogóle taka sytuacja miała miejsce. Płatnik nie podał, o której godzinie i na jaki ewentualnie czas zwolnił pracownika z pracy – celem odbycia wizyty lekarskiej. Ponadto - jak wynika z dokumentacji medycznej - wnioskodawca już od 15 maja 2017 roku cierpiał na dolegliwości żołądkowe – biegunkę.

Dodatkowo, w swych zeznaniach wnioskodawca nie był w stanie określić konkretnego okresu, w jakim podjął zatrudnienie. Również zeznania wnioskodawcy i świadków w zakresie powrotu do Polski w kwietniu były sprzeczne i niespójne z przedłożonym materiałem dowodowym. Wnioskodawca oraz płatnik składek w złożonych zeznaniach nie wykazali zakresu obowiązków J. T. oraz wykonywania pracy w warunkach podporządkowania.

Należy zaznaczyć, iż dokument w postaci umowy o pracę nie jest niepodważalnym dowodem na to, że osoby podpisujące go faktycznie złożyły oświadczenia woli o treści zapisanej w dokumencie. Mimo istnienia formalnej umowy o pracę, możliwe jest ustalenie,

że w konkretnych okolicznościach faktycznych zawarta ona została dla pozorów (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 29 września 2015 r., sygn. akt III AUA 622/15). O tym czy strony istotnie nawiązały umowę o pracę nie decyduje zatem formalne podpisanie umowy nazwanej umową o pracę, lecz faktyczne i rzeczywiste realizowanie na jej podstawie elementów charakterystycznych dla stosunku pracy - przede wszystkim świadczenie pracy przez pracownika z zamiarem wykonywania obowiązków pracowniczych, czyli świadczenie pracy podporządkowanej, w charakterze pracownika, w czasie i miejscu oznaczonym przez pracodawcę. Tym samym w odniesieniu do umowy o pracę pozorność polega na tym,

że strony nie zamierzają osiągnąć skutków wynikających z tej umowy, a określonych

w art. 22 k. p.

W ocenie Sądu powyższe rozważania świadczą o tym, że nie było wolą stron zawieranie umowy o pracę. A zatem nie było zamiarem stron świadczenie pracy w ramach zawartej umowy o pracę, a jedynie możliwość uzyskania pracowniczego tytułu do ubezpieczenia społecznego.

Trudno w tym stanie faktycznym uznać, że nie mamy do czynienia z pozorną zawartą umową o pracę. Niewątpliwie również, w ocenie Sądu, zamiarem stron było jedynie umożliwienie wnioskodawcy skorzystania ze świadczeń z zakresu ubezpieczeń społecznych, a nie świadczenie pracy w ramach zawartej umowy. Zawarta umowa o pracę stanowić miała narzędzie do realizacji tego celu. Fikcyjne, czyli tylko pozorne zawarcie umowy o pracę, nie mogło stanowić podstawy do objęcia wnioskodawcy obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowniczymi.

Wskazać należy, że do postępowania odrębnego z zakresu ubezpieczeń społecznych w zakresie postępowania dowodowego ma zastosowanie - bez żadnych ograniczeń - reguła wynikająca z art. 232 k.p.c. Ciężar dowodu spoczywa na stronach postępowania cywilnego. To one, a nie Sąd są wyłącznym dysponentem toczącego się postępowania i one ponoszą odpowiedzialność za jego wynik. Na powyższe wskazuje przepis art. 3 k.p.c., który stanowi, że to na stronach ciąży obowiązek dawania wyjaśnień co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i przedstawiania dowodów na ich poparcie, a nadto przepis art. 232 k.p.c., zgodnie z którym strony obowiązane są wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Nie jest rzeczą sądu wyszukiwanie dowodów w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron, a dopuszczenie dowodu z urzędu jest dobrowolne i nie może naruszać zasady bezstronności. Ewentualne ujemne skutki nieprzedstawienia dowodu lub też zaoferowania dowodów nie pozwalających poczynić kategorię ustaleń lub budzących istotne wątpliwości obciążają stronę. Stąd też to na stronach spoczywała powinność przedstawienia takich dowodów, które w niebudzący wątpliwości sposób, potwierdziłyby zasadność ich stanowiska. Skoro wnioskodawca i płatnik zaprzeczali ustaleniom poczynionym przez organ rentowy w postępowaniu administracyjnym i co za tym idzie będącym podstawą do wydania zaskarżonej decyzji, to winni udowodnić, że wiązał ich stosunek pracy.

Zdaniem Sądu Okręgowego, skarżący oraz płatnik obowiązkowi temu nie sprostali i nie wykazali, że ustalenia organu rentowego były nieprawidłowe.

Reasumując, ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby pomiędzy stronami spornej umowy o pracę w ogóle doszło do nawiązania stosunku pracy i jej świadczenia, brak jest bowiem na to jakichkolwiek dowodów. Ustalone okoliczności przemawiają natomiast za przyjęciem, że strony kwestionowanej umowy o pracę zawierając ją, miały inny cel niż jej wykonywanie. Umowa o pracę pomiędzy wnioskodawcą a płatnikiem składek, została zawarta dla pozorów, gdyż jak ustalono strony zawierając ją miały zamiar wywołania innych skutków prawnych niż te, które wynikają z umowy o pracę oraz jednocześnie próbowały przez jej zawarcie wprowadzić w błąd osoby trzecie, co do dokonanej czynności.

Wobec powyższego, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w pkt 1. sentencji.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k. p. c. w zw. z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 1667) zmienionego z dniem

13 października 2017 roku rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 20 września 2017 roku zmieniającym rozporządzenie w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. 2017, poz. 1779) i zasądził od Z. Ś. (który przyłączył się do stanowiska wnioskodawcy) na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, I Oddziału w Ł., kwotę 180,00 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Sprawa niniejsza została wszczęta w dniu przekazania odwołania skarżącego do Sądu przez organ rentowy (tj. w dniu 19 października 2017 roku), który stosownie do treści art. 477⁹ § 2 kpc mógł zmienić lub uchylić zaskarżoną decyzję, gdyby uznał odwołanie za uzasadnione. W takim zaś wypadku odwołaniu nie nadaje się dalszego biegu.

Kwotę nieopłaconych kosztów zastępstwa procesowego pełnomocnika z urzędu wnioskodawcy Sąd Okręgowy przyznał ze Skarbu Państwa - stosownie do § 2 i § 4 ust. 3 w zw. z § 15 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. z 2016 r., poz. 1715) w wysokości 110,70 zł.

K. J.

z/ odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawcy

14.01.2019r.